

Universitätsbibliothek Paderborn

Reverendissimi Ac Illustrissimi D.D. Antonii Godeau Episcopi Venciensis Viri Celeberrimi Theologia Moralis

Ex Purissimis Sacrae Scripturae, Patrum Ac Conciliorum Fontibus Derivata,
Notis Theologicis Illustrata, Duasque In Partes Divisa

Complectens Tractatus I. De Fontibus Doctrinae moralis. II. De praecipuis
ejusdem Fundamentis. III. De Peccatis. IV. De Legibus. V. De summario
dilectionis Praecepto. VI. De primo decalogi Praecepto. VII. De secundi
decalogi Praecepto

Godeau, Antoine

Augustae Vindelicorum, 1774

Caput IV. Ejusdem argumenti continuatio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53562](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53562)

diebus olim fideles semel tantum cibum sumebant, idque fiebat vespere. Tempore Sancti Thomæ tribus post meridiem horis cibus sumebatur. Bellarminus aperte ait, posse quemlibet, si velit, laudabiliter antiquum, servare jejunium.

Consuetudinem fugiamus, ait Clemens Alexandrinus, (*Orat. advers. gentes*) veluti difficilem scopulum, aut periculosam charibdim, aut fallacem sirenem: hæc hominem suffocat, a veritate illum avertit, a via abducit: hæc laqueus, hæc abyssus est. Malus est ventus consuetudo, inquit Sanctus Cyprianus: veritati & rationi hæc debet cedere, quibus est postponenda: peccatum consuetudo auget, & sine veritate antiquus est error.

Suessionense tertium Concilium ait: *Mala consuetudo, quæ non minus quam perniciose corruptela vitanda est, nisi citius radicitus evellatur, in privilegium juris ab improbis assumitur, & incipiunt prævaricationes & varicæ præsumptiones celerrime non compressæ pro legibus venerari.*

CAPUT IV.

Ejusdem Argumenti Continuatio.

Si in temporali regno, quod mutationi subjacet, adversus fundamentales leges malæ nequeunt præscribere consuetudines, quamvis legum violatio passim dominari videatur; quomodo in Ecclesia, in qua nullæ sunt vicissitudines, Christianorum cupiditas, malitia, & impænitentia pro eorum correctione edita Statuta poterunt abolere? Hæc contemni jugiter Ecclesia dolet, & de

Godeau Theol. Mor. Pars I.

F filiis

filiis Belial, qui ferre jugum recusant, conqueritur. Verum illos sæpenumero Christus eidem dedit Episcopos, qui veterem denuo disciplinam pro sæculi sui conditione stabilire curarunt. Pulchra hæc Joannis VIII. Pontificis verba secum reputarunt: *Enimvero Sacerdotes non ad gratiam, sed ad pompam immerito dici cognoscimus, si quos docere nobis convenit, sequi contendimus.*

Talis elapso sæculo erat magnus Sanctus Carolus Borromæus. Episcopali spiritu a Deo repletus miram in ecclesiasticis negotiis habebat dexteritatem, zelumque pro domo Dei vehementem. Novum in eo exemplar apparuit, Pontificis nepos, summo loco natus, divitiis affluens, dignitate conspicuus, qui neque divitias neque dignitates amavit, sed Ecclesiam unice diligebat. Pium IV. avunculum suum hortatus fuerat, ut Tridentinum Concilium prosequeretur, & ad optatum finem adduceret. In eo non omnia, ut oportebat: exacte sunt definita; sed tempori ferendum fuit. Finito vix Concilio, ejus exacte Canones sibi servandos Sanctus Carolus proposuit, veteremque disciplinam in suam Provinciam pro virili reducendam. Conciliis suis provincialibus, Synodis, crebrisque Visitationibus id præstitit. Hinc Mediolanensi Ecclesiæ & Provinciæ nova extemplo facies: abolitorum Canonum usus est innovatus, & antiquorum temporum pietas resloruit. Presbyteri, Clerici, Religiosi, & Laici, quos corrigere satagebat, ea proferebant, quæ recentiores plerique Casuistæ proferunt, antiquos Canones esse abolitos, nec posse modo homi-

homines illorum ferre severitatem. Id ipse declarat in Allocutione, quam in secundo suo provinciali Concilio habuit: *Nec vero populares illæ, quibus quasi ficus foliis deformes pravique mores contegi solent, voces audiantur: Non ferunt hæc tempora veterum Canonum severitatem: Sic jam diu vivimus: Sic vixerunt, ita egerunt qui ætate antecesserunt, vitæ institutum nihil est quod mutemus: At nos hæc atque adeo alia ejusmodi contemnimus.* Atque hæc revera strenue adeo contempsit, ut Statuta quæcumque stabilierit, quæ ad tollendas corruptelas, in populi sui mores paullatim illapsas, opportuna judicavit. Plures edidit instructiones, ut ea corrigeret, quæ ad Dei cultum pertinent; sed locum illæ primum obtinent, quas suæ diœcesis Sacerdotibus proposuit, ut Pœnitentiæ sacramentum rite administrarent. Hisce antiquorum Canonum pœnitentialium collectionem addidit, ut ex istis satisfactionum, quæ pœnitentibus imponerentur, norma peteretur, non ut exacte omnino hi servarentur, sed ut nimia, quæ invaluerat, facilitas compesceretur, & justum, sanctumque veterem inter severitatem, & novam indulgentiam moderamen servaretur.

Magni hujusce Archiepiscopi exemplo Episcopi alii excitati provincialia plura habuere Concilia in Italia, in Gallia, & in Hispania; juxtaque veteres Canones, & ecclesiasticam disciplinam restituere conati sunt, quoad illorum temporum infelicitas pati poterat. Gallicani Cleri synodus anni 1655. Sancti Caroli Instructiones & Canones imprimi voluit, & per Diœceses distribui:

Parochis suis & Confessariis horum observantiam Episcopi plerique præcepere.

Haud illico hæc Canonum desuetudo invaluit Christianorum frigescente paullatim caritate, & incrementibus vitiis, sanctæ hæ regulæ, ad fidelium regendos mores institutæ, paullatim sunt abolitæ. Verum quolibet Ecclesia tempore hasce regulas factas rectas servare studuit; & viri pietate ac doctrina illustres ab usum, de quo conquerimur, condemnarunt. Quomodo igitur affirmari potest, Ecclesiam pro Casuistarum doctrina, de qua loquimur, eam tolerantiam, indulgentiamque habuisse, quæ formalis consensus censeretur? Observare insuper oportet, hanc desuetudinem vel secretam fuisse vel publicam. *Secreta* exempli gratia in administrando Pœnitentiæ sacramento potuit reperiri, in quo inter confessarium & pœnitentem dumtaxat cuncta peraguntur. Quomodo scire potest Ecclesia, utrum Confessarius canones sequatur, an negligat? Præcipere quidem possunt Episcopi suæ dioceseos confessariis, ut pœnitentibus in quibusdam casibus absolutio- nem vel differant, vel negent, quemadmodum fecit Sanctus Carolus; verum hæc iussa exequi pendet a confessariorum fidelitate. Circa *publicam* desuetudinem advertendum est, an adeo sit publica, ut communis sit toti Ecclesiæ; etenim si veteres Canones palam a plerisque servantur, nequit aliorum numerus eosdem abolere, dum in aliquibus prisca viget disciplina. Jam vero plures semper in Ecclesia vixere, qui ejusdem Canones servarunt.

Pari

Parisiense sextum Concilium anno Domini 829. habitum ita circa hanc quæstionem diserte loquitur: *Quorundam perversissimæ consuetudines, propriæque voluntates multimoda adinventione contumaciter, quod valde periculosum est, efficiunt ut opera fidei magna ex parte negligantur; qui dum legis divinæ transgressores existunt, easdem consuetudines sibi legem faciunt, & secundum eas se vivere absque sui discrimine, & posse & debere contendunt, sua quærentes, non quæ Jesu Christi. Quod quantum Auctoritati divinæ contrarium sit, aut non advertunt, aut saltem animadvertere detrectant: quantum etiam ob hoc Religio christiana in eis periclitetur, facile qui sapit advertit. Quapropter uniusquisque fidelis, si salvus esse vult, oportet ut remotis perversis consuetudinibus, quæ periculum animarum generant, fidem Christi, quam percipit, bonis operibus exornare non negligat.*

Si Concilium modo haberetur, aliterne de pravis, quæ irreperunt, contra Canones consuetudinibus esset loquendum? Ecclesia, ait Sanctus Augustinus, inter paleas & zizania constituta multa tolerat; sed ea neque probat, neque operatur, quæ fidei vel bonis moribus adversantur.

C A P U T V.

A Sanctis Patribus Moralis Christianæ sunt discendæ Regulæ.

In suis regendis filiis sanctos etiam Patres, quorum Scriptis illustratur ac locupletatur, Ecclesia duces sequitur. Eorum in fidei controversiis